

ŠGD "HERCEGBOSANSKE ŠUME" d.o.o. KUPRES

ŠUMARIJA DRVAR

Broj: 03-105/26

Datum: 05.02.2026.

ELABORAT

Gospodarenja VZV/HCV površinama u Šumariji Drvar

- Vrelo Bastašica -

VZV 4.1

SADRŽAJ:

1. Uvod.....	2
2. Uopšteno o HCVF	3
3. Vrelo Bastašica	4
3.1. Hidrografske pojave na vrelu Bastašica	5
3.2 Opis sastojina – gazdinskih klasa.....	5
4. PREGLED POVRŠINA – Prikaz stanja šumskog zemljišta po odsjecima.....	7
5. Prijedlog načina gazdovanja	11
6. Monitoring	12
7. Zaključak	14

1. Uvod

Šume visoke zaštitne vrijednosti (ŠVZV) prvobitno je definisao Savjet za upravljanje šumama (FSC), u cilju sertifikacije šuma, ali se praktična upotreba ovog koncepta sve više koristi i za zaštitu, planiranje i upravljanje prirodnim resursima, kartiranje pejzaža te kao razvojna strategija velikih kompanija koje su vezane za šumarstvo ili koriste proizvode šuma.

Ovaj koncept je prihvaćen i implementiran u Bugarskoj, Rumuniji, Kavkaskom regionu (Turska-Gruzija), sjevero-istočnoj Kini, Indoneziji, Vijetnamu, Papui Novoj Gvineji, sjevero-zapadnoj Rusiji, Kanadi, Kolumbiji, Boliviji, Portugalu, Japanu, Estoniji, Gani, Latviji i Litvaniji.

Šume su najkompleksniji prirodni sistemi koji funkcionišu u tako širokom opsegu i komplikovanom modelu da se ne mogu zamijeniti nikakvim tehnologijama. One su najvažnija komponenta životne sredine i determinanta njegovog kvaliteta. Pored proizvodnih funkcija (drvo, ljekovito bilje, jestivo i aromatično bilje, gljive itd...) imaju i sociološke, duhovne, naučne, edukativne, rekreativne i estetske vrijednosti.

Sve šume sadrže okolinske i socijalne vrijednosti. Te vrijednosti mogu biti globalno, regionalno ili lokalno važne, ali kada se neka od tih vrijednosti smatra izuzetno važnom, šuma se može definisati kao šuma visoke zaštitne vrijednosti (ŠVZV). To podrazumijeva da se u ovim šumskim područjima treba vršiti prikladno gazdovanje kako bi se sačuvale i unaprijedile postojeće vrijednosti.

2. Uopšteno o VZV/HCV

Sve šume imaju socijalne vrijednosti i vrijednosti značajne za životnu sredinu, kao što su staništa divljih životinja, vodeni tokovi i arheološke lokacije. Tamo gdje se smatra da ove vrijednosti imaju izuzetan značaj ili važnost, šume se mogu definisati kao šume visoke zaštitne vrijednosti. Ključ koncepta HCV-a je identifikacija visokih zaštitnih vrijednosti, jer je upravo prisutnost visokih zaštitnih vrijednosti ono što određuje da li je šuma označena kao šuma visoke zaštitne vrijednosti. Visoke zaštitne vrijednosti prvobitno je definisao Savjet za Upravljanje Šumama (FSC) za korištenje prilikom sertifikacije šuma, ali se upotreba tog koncepta proširila i u druge svrhe, uključujući zaštitu, planiranje i zastupanje prirodnih resursa, kartiranje krajolika i izradu politika velikih kompanija. Ovakvo brzo shvatanje odražava njegovu jednostavnost, što je pomjerilo raspravu od definisanja određenih tipova šuma (npr. primarna, sekundarna) ili metoda sječa šume (npr. industrijska sječa) prema fokusiranju na vrijednosti koje neku šumu čine naročito vrijednom. Identifikacija ovih ključnih vrijednosti i osiguranjem njihovog održavanja i unapređenja, moguće je donositi razumne odluke u gospodarenju šumama, koje su dosljedne zaštiti važnih socijalnih vrijednosti i vrijednosti za životnu sredinu nekog šumskog područja. HCV su ona područja šuma kojima treba gospodariti na odgovarajući način, kako bi se održale ili unaprijedile identifikovane visoko zaštitne vrijednosti. HCV može biti mali dio velike šume, npr. obalni dio koji štiti neki vodeni tok, koji jedini izvor pitke vode za neku zajednicu, ili mali dio rijetkog ekosistema. U nekim drugim slučajevima HCV može biti cijela gospodarska jedinica, npr. ukoliko šuma ima nekoliko zaštićenih ili ugroženih vrsta koje se prostiru unutar te šume. Bilo koji tip šume - borealna, umjerena ili tropska, prirodna ili plantaža, može biti potencijalna HCV, zato što se određivanje HCV isključivo oslanja na prisutnost jedne ili više visoko zaštitnih vrijednosti. HCV klasifikacija je podijeljena na 6 kategorija i nekoliko potkategorija i to kako slijedi:

ELEMENTI VZV/HCV-a	
VZV/HCV 1	Diverzitet vrsta. Koncentracije biološkog diverziteta, uključujući endemične vrste i rijetke i ugrožene vrste koje su značajne na globalnom, regionalnom ili nacionalnom nivou
VZV 1.1	Zaštićena područja
VZV 1.2	Rijetke, vrste u opasnosti, ugrožene vrste i endemične vrste
VZV 1.3	Kritično sezonsko korištenje
VZV/HCV 2	Ekosistemi na nivou pejzaža i mozaici. Netaknuti šumski pejzaži i veliki ekosistemi na nivou pejzaža i mozaici ekosistema, koji su značajni na globalnom, regionalnom ili nacionalnom nivou i koji sadržavaju održive populacije velike većine vrsta koje se prirodno pojavljuju u prirodnim uzorcima distribucije i obilnosti
VZV/HCV 3	Ekosistemi i staništa. Rijetki i ugroženi ekosistemi, staništa ili refugiji
VZV/HCV 4	Kritične usluge ekosistema. Osnovne usluge ekosistema u kritičnim situacijama, uključujući zaštitu vodenih slivova i kontrolu erozije ranjivih zemljišta i padina
VZV 4.1	Šume važne za regulisanje vodnog režima
VZV 4.2	Šume značajne za kontrolu erozije
VZV 4.3	Šume značajne za poljoprivredna zemljišta i kvalitet vazduha
VZV/HCV 5	Potrebe lokalne zajednice. Mjesta i resursi od fundamentalnog značaja za zadovoljavanje osnovnih potreba lokalnih zajednica ili starosjedioca (sredstva za život, zdravlje, prehrana, voda itd.) identifikovanih kroz angažman sa tim lokalnim zajednicama ili starosjediocima.
VZV/HCV 6	Kulturološke vrijednosti. Mjesta, resursi, staništa i pejzaži globalnog ili nacionalnog kulturološkog, arheološkog ili istorijskog značaja i/ili kritične kulturološke, ekološke, ekonomske ili religijske/svete vrijednosti za tradicionalne kulture lokalnih zajednica ili starosjedilaca, identifikovane kroz odgovarajući angažman sa tim lokalnim zajednicama ili starosjediocima.

3. Vrelo Bastašica

Bastašica je rijeka koja ima kratak tok, svega oko 1 kilometar. Izvire u selu Bastasi koje je udaljeno oko 5 kilometara od centra Drvara, a ulijeva se u rijeku Unac. Bez obzira na svoj relativno kratak tok obiluje izuzetnim ljepotama. Sam izvor je impresivan zato što je okružen sa visokim i vertikalnim stjenovitim ivicama, a već prvim metrima pravi više vodopada, pogotovo poslije obilnih kiša. Zelenkaste je boje i izuzetno je bistra i čista, a smjenjivanjem brzih i sporih dijelova vodotoka daje joj posebnu draž. Bastašica je takođe bogata sa rječnom pastrmkom, a ribolov zabranjen.

Na osnovu studije o hidrogeološkim karakteristikama područja "Jadovnika" kod Titovog Drvara iz 1985. godine zaleđe vrela Bastašice uglavnom je izgrađeno od karbonatnih stijena velike moćnosti. Ova činjenica jasno govori da su na ovom dijelu zastupljeni u najvećoj mjeri karstni oblici reljefa. Dio ovog terena koji se nalazi u neposrednom zaleđu vrela Bastašice je jedan veliki karstni plato koji je ispresjecan mnogobrojnim rasjedima.

U oblikovanju ovog dijela istraženog terena, učestvovalo je i učestvuje veći broj agenasa kao što su: djelovanje mraza, raspadanje stijena pod uticajem dejstva sunca, djelovanje biljnog pokrivača i dr, međutim, najveću ulogu su bez sumnje imale i imaju atmosferilije. Voda je svojim erozionim dejstvom, naročito rastvaračkim djelovanjem na karbonatne stijene, na površini ovog terena stvorila veliki broj erozivnih karstnih oblika. Prisutni su površinski i podzemni erozioni karstni oblici. Svojim rastvaračkim dejstvom je na površini terena stvorila veliki broj vrtača. Rastvaračko dejstvo vode se nije zadržalo samo na površini, već je voda krećući se pod uticajem gravitacije stvarala podzemne karstne oblike, kao što su kaverne, jame i pećine. Prvobitno, na svom putu kroz podzemlje ka erozionom bazu, voda je koristila povlaštene pravce (rasjede i pukotine).

Na terenu se nailazi na još jedan produkt raspadanja karbonatnih stijena na crvenicu (terra rosa), koja prekriva dno vrtača i uvala. Bitna karakteristika ovog dijela istraženog terena je i odsustvo površinskih vodotoka. Ovo jasno ukazuje na to da površina terena nije vododržljiva, te da atmosferilije odmah po izlučivanju poniru u podzemlje. Ovo potvrđuju velike i brze oscilacije i izdašnost vrela Bastašice.

Na vrelo Bastašice je u vrijeme izrade pomenute studije vršeno osmatranje na napravljenom betonskom prelivu. Preliv je širine 6m i na njega je pričvršćena vodomjerna letva u cilju očitavanja vodostaja. Nakon 15 mjeseci posmatranja došlo se do rezultata da je u datom periodu počev od 20.04.1984.god. do 30.05.1985.god. najveća izdašnost ovog vrela zabilježena 08.05.1985., a iznosila je tada 13,22 m³/s. Najmanja izdašnost vrela je iznosila 0,12 m³/s, a zabilježena 04.09.1984.god. Poslije izlučivanja velikih količina atmosferilija u kratkom vremenu, tj. nakon pljuskova redovno je dolazilo do mućenja vode koja se javlja na ovom vrelu. Pojava mućenja vode na vrelu ukazuje na prisutnost brze i količinski velike infiltracije atmosferilija u podzemlje.

3.1. Hidrografske pojave na vrelu Bastašica

Vrelo Bastašice drenira jednu prostornu izdan. Ova izdan je formirana u obimu jurskih i krednih, masivnih i uslojenih krečnjacima, mjestimično sa proslojcima dolomita. Ova izdan se proteže južno od vrela Bastašice do Resanovaca i dalje. Da se zona prihranjivanja ove izdani pruža do Resanovaca i dalje dokazano je bojanjem ponirućih voda rijeke Struge u Resanovcima. Bojenje je izvršeno natrijum fluorosceinom, a boja je ubačena 08.06.1984. god. u 12:00 časova, a prvi tragovi boje u vodi na vrelu Bastašice su se pojavili 10.06.1984.god., a najveća koncentracija boje u vodi se javila 12.06.1984.god. Analizirajući dijagram intenziteta isticanja boje na vrelu Bastašice moglo se zaključiti da u karstvom vodonosniku, postoji i jedan povlašteni, dobro razrađeni put kretanja podzemnih voda. Obojena voda je kroz podzemlje putovala 48 časova, međutim glavna obilježene vode se na vrelu javila poslije 108 časova. Ovo ukazuje da se poslije 108 časova provedenih u podzemlju, na vrelu Bastašice, javlja glavina vode koja ponire na ponoru u Resanovcima.

Rastojanje između ponora u Resanovcima i vrela Bastašice u pravoj liniji iznosi oko 12 km, što nam govori da se glavina vode kroz podzemlje kretala brzinom od 0,07 m/s, što predstavlja veliku brzinu kretanja. Ova brzina kretanja upućuje na zaključak da na relaciji ponor-vrelo postoji jaka hidraulička veza i da su podzemni putevi koje voda koristi za svoje kretanje dobro razrađeni.

Na osnovu urađene hemijske analize vode može se zaključiti da je voda Bastašice hidrokarbonatno kalcijaska.

Voda ovog vrela na površini terena izbija u vidu zone isticanja iz krečnjačke drobine gornjo trijasko starosti. Na ovom vrelu su napravljene tri kaptaze od kojih jedna nije u eksploataciji. Ovo vrelo je kaptirano za potrebe vodosnadbjevanja Drvara i za potrebe Sportskog centra u Drvaru. Tokom ljetnih sušnih mjeseci na prelivu nema viška vode, ali i pored toga grad ne osjeća nestašicu vode za svoje potrebe.

3.2 Opis sastojina – gazdinskih klasa

Kako se u svakodnevnim šumarskim aktivnostima u Šumariji Drvar služimo širim i užim kategorijama šuma odnosno gazdinskim klasama da bi opisali neku sastojinu, odnosno šumsko zemljište, prema važećoj ŠGO ćemo se i u ovom elaboratu poslužiti za istu svrhu zbog jednostavnosti prikaza. U daljnjem tekstu opisujemo pojedine gazdinske klase koje su evidentirane na predmetnim površinama:

Gospodarska klasa 4413 - Mješovite izdanačke šume kitnjaka i običnog graba sa termofilnim lišćarima (crni jasen, bijeli grab, javor gluhač) na pretežno plitkom kalkokambisolu i kombinaciji kalkomelanosola i plitkog kalkokambisola na jedrim krečnjacima i dolomitima

Gospodarska klasa 5411 - Šibljac i unutar šuma hrasta kitnjaka (unutarnjih područja) sa termofilnim lišćarima na plitkom kalkokambisolu i kalkomelanosolu na jedrim krečnjacima i dolomitima

**TAKSACIJSKI ELEMENTI ŠUMA I ŠUMSKOG TLA ŠUME
POSEBNENAMJENE - VODOZAŠTITNE ŠUME SA POSEBNIM
REŽIMOM GOSPODARENJA**

Gospodarska klasa 4413- Mješovite izdanačke šume kitnjaka i običnog graba sa termofilnim lišćarima (crni jasen, bijeli grab, javor gluhač) na pretežno plitkom kalkokambisolu i kombinaciji kalkomelanosola i plitkog kalkokambisola na jedrim krečnjacima i dolomitima

Spisak sastojina i površina u GJ za GK 4413

Šifra GJ	GJ	Odjeli i odsjeci	Površina ha
05	„Kamenica-Vučijak“	019c	19,33
ŠGP			19,33

Stepen prekrivenosti: 68 %

Struktura drvene zalihe za GK 4413

Vrsta drveća	Drvena zaliha u m ³ /ha (krupno drvo)							Ukupno m ³	
	Debljinske klase cm							po ha	na cijeloj površini
	0-5	5-10	11 – 20	21 - 30	31 - 50	51 - 80	> 80		
41-Bukva	0,00	0,00	8,28	0,00	0,00	0,00	0,00	8,28	160,03
43- Hrastovi	0,00	0,00	30,43	21,32	0,00	0,00	0,00	51,75	1.000,40
44-Plemenite listače	0,00	0,00	8,28	0,00	0,00	0,00	0,00	8,28	160,03
46- Ostale listače	0,00	2,20	16,29	9,42	0,00	0,00	0,00	27,91	539,58
Listače	0,00	2,20	63,29	30,74	0,00	0,00	0,00	96,23	1.860,04
Ukupno	0,00	2,20	63,29	30,74	0,00	0,00	0,00	96,23	1.860,04

Godišnji zapreminski prirast za GK 4413

Vrsta drveća	Volumni prirast u m ³ /ha/god (krupno drvo)							Ukupno m ³	
	Debljinske klase cm							po ha	na cijeloj površini
	0-5	5-10	11-20	21-30	31-50	51-80	> 80		
Listače	0,00	0,06	1,76	0,40	0,00	0,00	0,00	2,22	42,91
Ukupno	0,00	0,06	1,76	0,40	0,00	0,00	0,00	2,22	42,91

Gospodarska klasa 5411 Šiblji unutar šuma hrasta kitnjaka (unutarnjih područja) sa termofilnim lišćarima na plitkom kalkokambisolu i kalkomelanosolu na jedrim krečnjacima i dolomitima

Spisak sastojina i površina u GJ za GK 5411

Šifra GJ	GJ	Odjeli i odsjeci	Površina ha
05	„Kamenica-Vučijak“	019e	4,40
ŠGP			4,40

4. PREGLED POVRŠINA – Prikaz stanja šumskog zemljišta po odsjecima

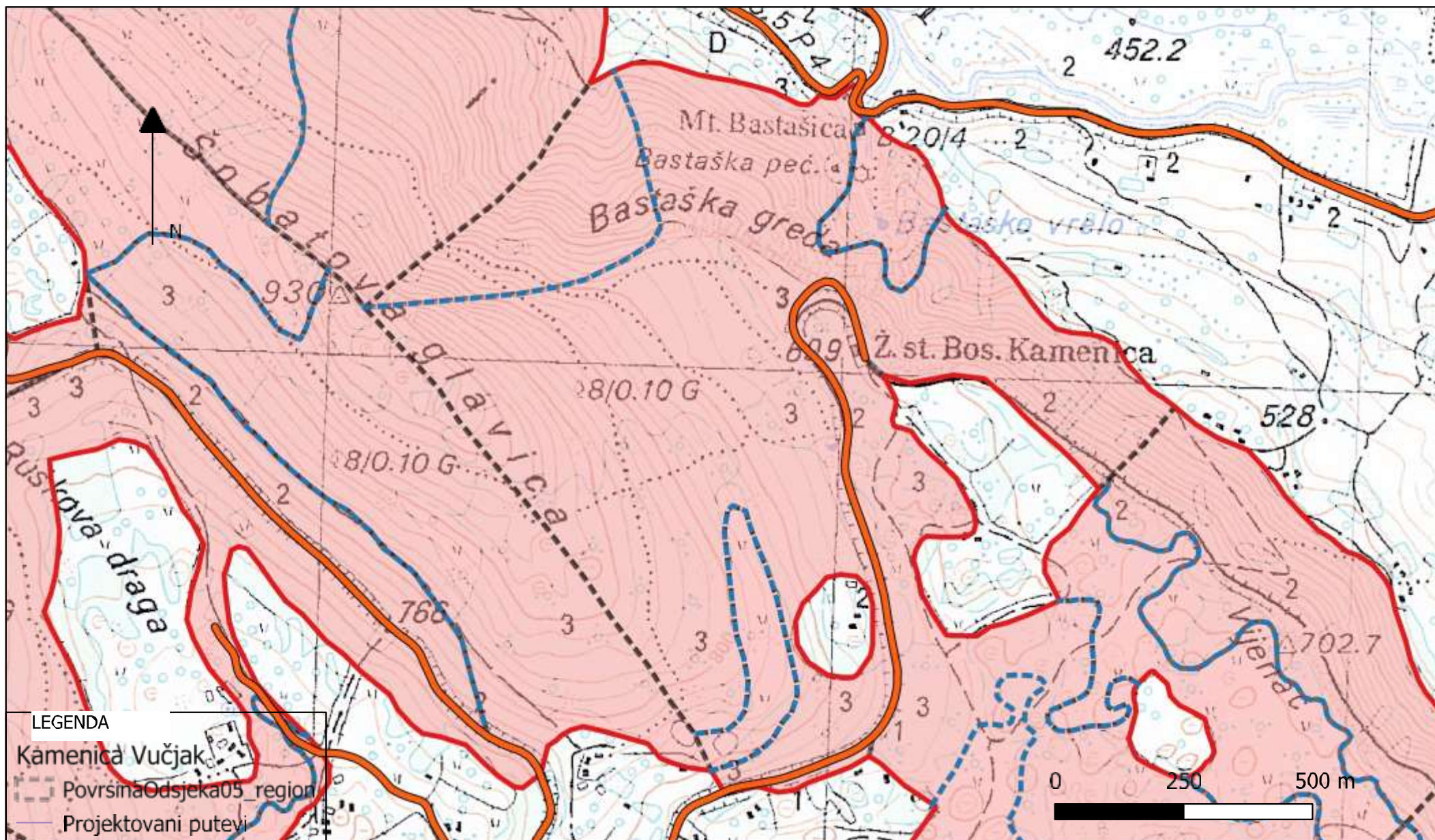
Kako bi pobliže objasnili stanje šumskog zemljišta, odnosno sveukupnost činioca koji određuju ekološke uslove na HCV površinama, koncept ove analize će se svoditi na opisni dio svakog odsjeka koji je obrastao gdje ćemo uzeti u obzir vrste drveća, grmlja i prizemnog rastinja, zatim tip zemljišta, klimatske prilike, biotičke i abiotičke činioce i ostalo.

Opis obraslih odsjeka će biti prikazan u obliku tablice u kojoj su sadržani svi oni elementi koji su bitni da bi se ovim sastojinama trajno i održivo gospodarilo ne narušavajući HCV principe.

GOSPODARSKA JEDINICA		Kamenica-Vučjak		TAKSACIJSKE ZNAČAJKE	BONITET	III i IV
ODJEL, ODSJEK		19, c			SKLOP	68 %
POVRŠINA (ha)		19,33			OMJER SMJESE	Listače- 42,91%
GAZDINSKA KLASA		4413			HCVF tip	4.1
POLOŽAJ I STANIŠNE PRILIKE	EKSPOZICIJA		sjeveroistočna		UTJECAJ STANIŠNIH PRILIKA NA SASTOJINU	Vodena erozija nije previše izražena
	INKLINACIJA		76,60%			
	NADMORSKA VISINA		593 m			
	RELJEF		Strma padina ispresijecana s nekoliko brazda			
	TLO		Kiselo smeđe zemljište na agrilošistima, ilovasto, siromašno fosforom, ali bogato kalijem			
	KLIMA		Planinska, oko 1200 mm padavina godišnje			
	HIDROGRAFSKE PRILIKE		U brazdama se za vrijeme većih padavina formiraju povremeni tokovi.			
	OSTALE PRILIKE					
SASTOJINSKE PRILIKE	VEGETACIJA	SLOJ DRVEĆA		Bukva (<i>Fagus sylvatica</i>), hrast kitnjak (<i>Quercus petrae</i>), Gorski javor (<i>Acer pseudoplatanus</i>), obični grab (<i>Carpinus betulus</i>), bjelogabić (<i>Carpinus orientalis</i>)		
		SLOJ GRMLJA		Spomenute u sloju drveća		
		PRIZEMNO RAŠĆE		Kopitnjak (<i>Asarum europaeum</i>), šumarica (<i>Anemone nemorosa</i>), medvjedi luk (<i>Allium ursinum</i>)		
	KVALITETA SASTOJINE		Sastojina je u tehničkom pogledu srednje do lošije kvalitete.			
	STANJE POMLATKA		Pomladak uglavnom zastarčen, na većim progalama iznimno gust i neprohodan.			
	OSTALI ŽIVI SVIJET					
	UGROŽENE BILJNE I ŽIVOTINJSKE VRSTE		Bekova ljubica (<i>Viola beckiana</i>), đurđica (<i>Convalaria majalis</i>), sokolovke (<i>Falco sp.</i>), medvjed (<i>Ursus arctos</i>), vjeverica (<i>Sciurus vulgaris</i>) i dr.			
NEGATIVNI ČIMBENICI	BIOTSKI					
	ABIOTSKI		Snijeg koji uzrokuje savijanje debala, te kiše koja uzrokuje vodenu eroziju. Ovi čimbenici ne narušavaju stabilnost sastojine.			
	OSTALO		Kako kroz odsjek prolazi cesta, nerijetko nalazimo i neopasni otpad. Ne ugrožava stabilnost sastojine.			
FUNKCIJA SASTOJINE	Ova sastojina ima jedinstvenu funkciju u zaštiti zemljišta od vodene erozije, te uveliko doprinosi sigurnoj opskrbi stanovništva pitkom vodom, jer drveće u sastojini ima ulogu svojevrsnog filtera.					
PREDVIDENE AKTIVNOSTI	Nisu predviđene nikakve skorašnje aktivnosti.					
PROCJENA MOGUĆNOSTI UGROŽAVANJA STANIŠTA	Stanište se može ugroziti na više načina. Nekompatibilnom (bespravnom) sječom, odlaganju opasnog otpada, kao što su akumulatori, baterije, bačve sa uljem i drugo. Zatim čistim sječama i krčenjem šuma . Prekomjerno i nepravilno branje može ugroziti stanište borovnice na rubovima šume.					
OSTALE NAPOMENE	Taksacijski podaci su uzeti iz tekuće važeće ŠGO.					

GOSPODARSKA JEDINICA		Kamenica-Vučjak		TAKSACIJSKE ZNACAJKE	BONITET	
ODJEL, ODSJEK		19, e			SKLOP	
POVRŠINA (ha)		4,40			OMJER SMJESE	
GAZDINSKA KLASA		5411			HCVF tip	4.1
POLOŽAJ I STANIŠNE PRILIKE	EKSPOZICIJA		jugoistočna		UTJECAJ STANIŠNIH PRILIKA NA SASTOJINU	Vodena erozija nije previše izražena
	INKLINACIJA		60,83%			
	NADMORSKA VISINA		497 m			
	RELJEF		Strma padina ispresijecana s nekoliko brazda			
	TLO		Kiselo smeđe zemljište na agrilošistima, ilovasto, siromašno fosforom, ali bogato kalijem			
	KLIMA		Planinska, sa malim uticajem submediteranske klime, oko 1200mm padavina godišnje			
	HIDROGRAFSKE PRILIKE		Vrelo Bastašica-stalni izvor vode			
	OSTALE PRILIKE					
SASTOJINSKE PRILIKE	VEGETACIJA	SLOJ DRVEĆA		Šibljac i goleti		
		SLOJ GRMLJA		Sloj grmlja		
		PRIZEMNO RAŠČE		Kopitnjak (<i>Asarum europeum</i>), režuha (<i>Cardamine sp.</i>), šumarica (<i>Anemone nemorosa</i>), medvjedi luk (<i>Allium ursinum</i>)		
	KVALITETA SASTOJINE		Sastojina u tehničkom pogledu lošeg kvaliteta			
	STANJE POMLATKA		Pomladak uglavnom zastarčen, na većim progalama iznimno gust i neprohodan			
	OSTALI ŽIVI SVIJET					
	UGROŽENE BILJNE I ŽIVOTINJSKE VRSTE		Bekova ljubica (<i>Viola beckiana</i>), đurđica (<i>Convalaria majalis</i>), medvjed (<i>Ursus arctos</i>), vjeverica (<i>Sciurus vulgaris</i>) i dr.			
NEGATIVNI ČIMBENICI	BIOTSKI					
	ABIOTSKI		Snijeg i vjetar			
	OSTALO		Izduvni gasovi automobila			
FUNKCIJA SASTOJINE	Ova sastojina ima jedinstvenu funkciju u zaštiti zemljišta od vodene erozije, te uveliko doprinosi sigurnoj opskrbi stanovništva pitkom vodom, jer drveće u sastojini ima ulogu svojevrsnog filtera.					
PREDVIĐENE AKTIVNOSTI	Nisu predviđene nikakve skorašnje aktivnosti.					
PROCJENA MOGUĆNOSTI UGROŽAVANJA STANIŠTA	Zbog blizine magistralne ceste često se može naći smeće (plastične kese, papirići), ali to ne ugrožava stabilnost sastojine. Izduvni gasovi sutomobila mogu narušiti zdravstveno stanje sastojine. Može doći do zagađenja izvora ukoliko se formiraju divlje deponije s obzirom na blizinu naselja.					
OSTALE NAPOMENE	Taksacijski podaci su uzeti iz tekuće važeće ŠGO.					

G.J. "KAMENICA – VUČIJAK" ODJEL 19c I 19e; ŠUME ZNAČAJNE ZA REGULISANJE VODNOG REŽIMA (VZV/HCV 4.1.) VRELO BASTAŠICE

5. Prijedlog načina gazdovanja

S obzirom da su ovo slabo-produktivna staništa i nisu od nekog interesa za proizvodnju drveta, smatramo da ovdje treba u najvećoj mjeri ostaviti izvorno stanje. Njihova glavna funkcija je zaštitna i estetska, zato uz uobičajene mjere zaštite šuma, na mjestima gdje je to moguće treba unapređivati izvorno stanje, te eventualno potpomagati prirodne sukcesije unošenjem autohtonih vrsta (u prvom redu četinara) sa ciljem da se prije svega poboljša fizionomsko-estetska funkcija pejzaža, te da se postigne veći stepen zaštite tla od erozije i gravitacionih procesa.

Goleti unutar ovog šumskog kompleksa treba pošumljavati prema odgovarajućim principima koje predviđa šumarska nauka.

6. Monitoring

Monitoring HCV u Šumariji Drvar će obavljati uposlenici, koje neposredni rukovoditelj odredi, na način da će dobiti određene formulare, u koje će upisivati podatke koji se traže. Dakle, u formulare će se upisivati vrijeme obilaska (datum), zatim mjesto (gospodarska jedinica, odjel, lokalitet), te opažanje određene pojave (izvori, vodotoci, erozija i sl.), odnosno ostala opažanja (npr. divlja deponija i sl.).

Plan monitoringa HCV-a

G.J. ,odjel	Šta posmatramo	Koliko često posmatramo
„Kamenica-Vučijak“, 19, c	Izvorišta	1 godišnje (tokom suše više puta mjesečno).
„Kamenica-Vučijak, 19, e	Izvorišta	1 godišnje (tokom suše više puta mjesečno ili češće)

Formular za monitoring**MONITORING ŠUMA VISOKE ZAŠTITNE VRIJEDNOSTI U ŠUMARIJI DRVAR**

		OBRAZAC 4
DATUM OBILASKA		OPAŽANJE VODOTOKA I IZVORA
GOSPODARSKA JEDINICA		
ODJEL, ODSJEK		
LOKALITET		
OPAŽANJE EROZIJE		
Evidentirao:		

		OBRAZAC 4
DATUM OBILASKA		OPAŽANJE VODOTOKA I IZVORA
GOSPODARSKA JEDINICA		
ODJEL, ODSJEK		
LOKALITET		
OPAŽANJE EROZIJE		
Evidentirao:		

7. Zaključak

Kada govorimo o dugoročnoj strategiji upravljanja HC VF površinama na prostoru opštine Drvar, onda u prvom redu mislimo na kontinuitet osiguranja opskrbe lokalnog stanovništva pitkom vodom, posebno u kritičnim situacijama, kao što je suša. Voda je nezamjenjiv prirodni resurs i predstavlja presudnu komponentu za život na Zemlji uopšte. Kako je u svijetu zabilježen trend porasta svakovrsnog zagađenja životne sredine (onečišćenje zraka, vode, tla), ali i trend preventivnog ili represivnog djelovanja protiv zagađenja, sigurno da ove šume i šumska zemljišta na prostoru opštine Drvar imaju svoje mjesto u održanju prirodne ravnoteže i sklada čovjek – priroda koji je takođe dio ove strategije.

Sprječavanje erozije vodom pomoću melioracijskih radova pošumljavanja takođe je dugoročna strategija, jer gubitak tla je takođe jedan od negativnih trendova u svijetu.

Šumski pokrivač ima veliku ulogu u očuvanju prirodnih uslova, on djeluje na više načina kao što su:

- glavni je faktor u sprečavanju erozije,
- djeluje kao regulator prihranjivanja, samim tim i pražnjenja izdani,
- sprječava stvaranje bujičnih tokova,
- utiče na količinu atmosferskih padavina, na ublažavanje vazdušnih strujanja i na regulaciju dnevnih, mjesečnih, godišnjih srednjih temperatura vazduha itd.

Ovim značaj šumskog pokrivača nije u potpunosti definisan, jer je njegov značaj mnogostruko raznovrsniji.

Značaj šumskog pokrivača sa hidrogeološke tačke gledišta, naročito se ogleda u njegovom velikom uticaju na prihranjivanje izdani podzemnih voda, zatim kroz sprečavanje erozije površine terena i kroz sprečavanje stvaranja bujičnih tokova.

Možemo zaključiti da pozemne i površinske vode ovog terena u mnogome zavise od šumskog pokrivača i u slučaju bilo kakvog poremećaja došlo bi do negativnih promjena u režimu podzemnih i površinskih voda. Kada bi se to dogodilo dovedena bi u pitanje i normalna egzistencija ljudi na tim djelovima terena. Zbog svega ovoga neophodno je plansko gazdovanje šumama sa njihovim istovremenim obnavljanjem.